

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 4 Sayı: 17

Volume: 4 Issue: 17

Bahar 2011

Spring 2011

YAPISALCILIĞIN BAZI ÖGELERİ VE EDEBİYAT TEORİSİNE UYGULAMASI*
SOME ELEMENTS OF STRUCTURALISM AND ITS APPLICATION TO LITERARY THEORY

John LYE**

Çev.: Adem ÇALIŞKAN***

Özet

Yapısalcılık, yirminci yüzyıl sosyal bilimler ve insan bilimlerinde uygulanan bir düşünme tarzı ve çözümleme yöntemi veya çeşitli akademik disiplinlere genel bir yaklaşımdır. John Lye bu makalesinde “Yapısalcılığın Bazı Ögeleri ve Edebiyat Teorisine Uygulaması” konusunu incelemektedir. Metin, “I-Genel İlkeler”, “II-Yapısalcılık, Kültür ve Metinler”, “III-Yapısalcılık ve Edebiyat” ve “IV-Yapısal Analiz” gibi alt başlıklardan oluşmaktadır. Yazar Yapısalcılığın bazı ögelerinden bahsetmekte ve onları edebiyat teorisine uygulamaktadır. Bu metin edebiyat bilimine önemli katkıda bulunacağı için çevrilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yapısalcılık, Edebiyat Teorisi, Metin, Anlam, Gösterge, Gösteren, Gösterilen, Kültür.

Abstract

Structuralism is a mode of thinking and a method of analysis practiced in 20th century social sciences and humanities or it is a general approach in various academic disciplines. In this article John Lye has dealt with the subject of “Some Elements of Structuralism and its Application to Literary Theory”. Text has consisted of subtitles as “I-General Principles”, “II-Structuralism, Culture and Texts”, “III-Structuralism and Literature” and “IV-Structural Analysis”. Author has mentioned from some elements of structuralism and has applied to literary theory them. This text is translated for it will importantly contribute to the literary science.

Key Words: Structuralism, Literary Theory, Text, Meaning, Reference, Signifier, Signified, Culture.

* İnternette indirilerek İngilizce'den çevrilen bu metin, yazarın öğrencilerinin kullanımı için farklı yazarlardan bir araya getirdiği düşünceler koleksiyonudur. Yazarı tarafından serbestçe kullanılabilmesi ifade edilen bu metin için bkz.: John Lye, “Some Elements of Structuralism and its Application to Literary Theory”, <http://www.brocku.ca/english/courses/4F70/struct.html> , 14.11.2005. Aynı metin için ayrıca bkz.: <http://literarystudies.wordpress.com/2007/09/19/some-elements-of-structuralism-and-its-application-to-literary-theory/> , 03.11.2010.

** Professor, in Department of English, Brock University. E-mail: jlye@brocku.ca .

*** Yrd. Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD. Öğretim Üyesi. Samsun. E-posta: acaliskan62@hotmail.com .

I.Genel İlkeler

1.Anlam farklılık sayesinde meydana gelir. Anlam, gerçek dünyadaki obje veya önceden var olan bir varlık veyahut esas gerçek ile birlikte göstergenin kimliği ile değil, daha ziyade bir işaret sistemindeki göstergeler arasındaki farklılık ile üretilir. Örneğin, “kadın” (woman) ve “hanımefendi” (lady) kelimelerinin anlamı bir anlam alanında birbirleriyle ilişkileri tarafından kurulmuştur. Onların her ikisi dışı bir insana göndermede bulunur, fakat “insanı” ve “dışı”yi oluşturan şey, bizzat herhangi bir varlık veya ideal hakikat yahut benzeri kimliği olmayan farklılık sayesinde kurulmuştur.

2.Göstergeler arasındaki ilişkiler iki türdür: Karıştırma ve seçmenin azaltılması olan yakınlık ve başkasının yerine kullanılabilirlik. Yani, bundan dolayı, tüm ‘gramerler’in varlığı, tüm başkasının yerine kullanılma, başka bir şeyle veya bir şekilde onun parçasıyla-mecaz-ı mürsel ve istiare ile bir şeyi bilme yeteneği. Karıştırma ve seçme kavramları kullanımda, ses örnekleri ve kombinasyonların tekrarlanması ve çeşitliliğinde ‘edebiliğin’ ve ‘şüirselliğin’ analizinin esasını oluşturur. Ayrıca o, kültürün en temel öğelerinin anahtarını temin eder.

3.Yapısalcılık, hayal dünyamızın çoğunun oluşturulduğuna, ikili karşıtlıklar (varlık / yokluk, sıcak / soğuk, kültür / tabiat) ile oluşturulduğuna işaret eder; bu karşıtlıklar anlamı oluşturur ve bir kimse, onları kompoze eden ikili dizileri tanımlayarak kültürel düşünce alanlarını veya *topoi*'yi tanımlayabilir. Bir örnek olarak burada anormal bir ikili dizi vardır.

4.Yapısalcılık göstergelerin incelenmesi olan göstergebilimin esasını şekillendirir: Bir gösterge gösteren ve gösterilenin birleşimidir ve başka herhangi bir şeyi temsil eden herhangi bir şeydir (veya Umberto Eco'nun ifade ettiği gibi, bir gösterge bulunmak için kullanılan herhangi bir şeydir).

5.Göstergebilimin de merkezi göstergeler bağlamını – kültürel kotları, edebî kotları vs veren kotlar düşüncesidir. Göstergebilimin ve kotların incelenmesi edebiyat incelemesini kültürel incelemeye açar ve metinlerin anlamını tartışırken eleştirmenin kaynaklarını genişletir. Genette, “Yapısalcılık, kültürün anlam tayfını oluşturan göstergelerin ilişkilerine göre kültürel oluşumun veya anlamın kimliğinin incelenmesidir.” der.

6.Bazı göstergeler onları daha büyük kültürel anlamlara, genellikle çok genel anlamlara taşır, bunlara Roland Barthes tarafından “mitler” veya ikinci-sıra gösteren adı verilmiştir. Her şey bir mit olabilir. Örneğin, bir evin revakını destekleyen iki hikâye sütunu, sağlık ve zerâfetin mitsel bir gösterenidir.

7.Yapısalcılık sabit bölünmez bir ego olarak bireyin düşüncesine karşıt olarak ‘süje’ düşüncesini tanıtır. *The Subject of Semiotics*'deki Kaja Silverman'dan alıntı yapacak olursak, ‘Subject’ (süje) terimi, etnoloji, psikanaliz ve göstergebilim arasındaki ilişkilerini ön plana alır. Bizim hem kültürel olarak spesifik hem de bilinçsiz olan anlam etkinliklerinin üretimi gibi, bir yapı olarak insan gerçeğini kavramamıza yardım eder. Bu suretle, süje kategorisi hem özel tasavvurları hem de bilinçle anlamdaş bir benin tasavvurlarını yalancı çıkarır. Hatta o, arzunun kültürel olarak sebep olduğunu ve bundan dolayı kolektif olduğunu ileri sürer. Onu ... saf bir algılama kapasitesine düşürerek bilinci merkeze almaz. Sonuç olarak, bir ruhsal etkinlik alanını diğerinden ayıran ayrımlara dikkat ederek ‘süje’ terimi, bireye atıfta bulunan istikrar değerine meydan okur.

Kavramın değeri, insanların i dünyalarını kavramsal olarak bize açmasını ve insan tecrübesinin kültürel tecrübe ile ilişkisini görmemizi, 'kendimiz'i oluşturan bir Şey olarak anlamdan ikna ederek bahsetmemizi izlemesidir.

Burada kişilerin anlamlılığına meydan okuma teşebbüsü yoktur; Benin sonsuz, bölünebilir bir varlık olduğu dşnncesi olan egonun ideolojisinin tahtından etmeye bir teşebbüs, onu bir kişi yapacak Şeyi yeniden tanımlamaya bir teşebbüs vardır. Başka varlıklar gibi ben, gösterilendir ve kültürel olarak oluşturulmuştur. Bilhassa Yapısalcılık-sonrası, süjenin merkeze alınmamasında ısrar edecektir.

8.Oluşturulmuş süje kavramı bilinç ve bilinçaltı arasındaki sınırları açar. Bizzat bilinçaltı, özel anlamın girilemez bir yabancı alanı değil, gösterge-sistemleri ve kültür baskıları sayesinde oluşturulmuştur. Hem ben hem de bilinçaltı kültürel yapılardır.

9.Yapısalcı görüşte 'gerçek' bilgi, sadece kotlanmış değil, aynı zamanda geleneksel, yani oluşturulmuş, geleneklere rağmen göstergeler ve anlam pratiklerinden yapılmıştır. Bu, "gerçeğin toplumsal yapısı" olarak bilinir.

10.O zaman, Yapısalcılıkta gerçek, toplumsal, bireysel ve bilinçaltı kavramları arasında tutarlı bir bağlantı vardır: Tümü benzer kanunlarla çalışan aynı göstergeler, kotlar ve geleneklerden bir araya getirilmiştir.

II.Yapısalcılık, Kültür ve Metinler

1. Yapısalcılık, hem metinlerin okunmasını hem de kültürlerin okunmasını mümkün kılar: Göstergebilime rağmen, Yapısalcılık, bizim göstergelerden bir araya getirilen, anlam geleneklerince yönetilen, bir ilişkiler örneğine göre düzenlenen her Şeyi "metinsel" olarak görmemize rehberlik eder.

2. Yapısalcılık, metinlere disipline edilmiş bir tarzda tarihsel olarak veya trans-kültürel olarak yaklaşmamızı mümkün kılar. Her ne zaman daha nesnel olarak incelemek zorunda olsak, zaman engellerini aştığımızda, diyelim ki, kültürün veya ilginin, o zaman kültürel metot, düzen, tutarlık ve anlam ilkelerinin araştırması, baskın hale gelir.

3. Bu inceleme türü, edebiyatın kurallarına uymadıkları, bundan dolayı edebiyat olmadıkları, fakat 'popüler yazın' veya 'özel yazın' veyahut 'tarih' vs. oldukları için bu tür incelemeye Őimdiye kadar kapalı olan metinleri cidd kültürel analize açar. Edeb anlamın kuralları, bir kültürün anlam alanı için başka kurallar dizisi tam olarak görüldüğü takdirde, o zaman edebiyat özel statüsünün bazı yönlerini kaybeder, fakat diğer anlam alanlarıyla ilişkisinin g ve inandırıcılığını kazanır. Bundan dolayı, edebiyat incelemesi, metinsellik incelemesini genişletmiştir, popüler yazın cidd incelemelere açılmıştır ve edebiyatın anlam-gelenekleri ile bir kültürün gerçeği hayal etme tarzı arasındaki ilişki zeminleri oluşturulmaktadır ve biz edebiyatın kültürel (veya 'insan' veyahut 'her günkü') anlamlar ile ilişkisinden daha açık bir biçimde bahsedebiliriz.

4. Bilinebilen her Şey bir anlam sistemine aitlik erdemiyle bilindiği takdirde, o zaman her Őeyden metinsel olarak bahsedilebilir.

- a. Bütün belgeler metinler olarak incelenebilir – rneğin, tarih veya sosyoloji edebiyat olma yöntemiyle analiz edilebilir.
- b. Kültürün hepsi metin olarak incelenebilir. Diğer alanlar arasında antropoloji etnografi sayesinde tamamen değiştirilmiştir; Sosyal bilimin pek çok alanlarında nitelikli incelemeden daha ziyade nitelik gittikçe norm haline geliyor.

- c. İnanç sistemleri metinsel olarak incelenebilir ve onların beni oluşturmadaki rolleri anlaşılabilir.

5.Sonuç olarak kültür içinde dil kullanımının mahiyetine çok daha büyük dikkat gösterilir. Çeşitli toplumsal konular veya meşguliyet alanları ile ilişkili dil kullanımı “söylem” olarak tanınmaya başlamıştır. “Söylem” Yapısalcılık-sonrasıcı düşüncede daha yaygın bir terim olmasına rağmen, onun mahiyeti yapısalcı bir gelişmedir.

III.Yapısalcılık ve Edebiyat

Daha fazla fikir için Gerard Genette’in “Structuralism and Literary Criticism” (Yapısalcılık ve Edebî Eleştiri”si özetime bakınız.

1. Metin silsilesini uzatmada, edebiyatın karmaşıklık ve anlam-gücünü azaltmadık, gerçekten onu hem metinselliği hem de kültürel anlamlılığı ile arttırdık. Eğer okur ve metnin her biri kültürel yapılarca, o zaman metnin anlamlılığı, anlam yapılarını paylaştıkları takdirde daha açık olur; eğer kültürel, metinselse, o zaman edebiyatın metinselliği ile kültürün ilişkisi daha ivedi, daha uygun ve daha zorunlu olur. Edebiyat, her biri anlam protokolleri ve tipik dil kullanımı, retorik, süje alanı vs. sahip olan bir söylemler dünyası içinde bir söylemdir.

2. Bize gerçek gibi gözüken şeyin kotlanmış olduğu tezi ile geleneksel tez sanatta ‘gerçeğin’ nasıl temsil edildiğinin düşünülmesine yol açar –hazırladığımız şey ‘gerçek bir etki’dir; gerçeği temsil eden göstergeler ‘doğallaştırılmış’tır, yani onlar sayesinde gerçeği sanki görecekmiz gibi görünmesi sağlanmıştır –başka bir ifade ile söylersek, gerçeğin kanunlarını onaylayacak gibi görünmesi sağlanmıştır. Bu ‘gerçeğe benzeyiş’, zahiri hakikat veya ‘doğallaştırma’ sayesinde meydana getirilmiştir. (Culler’in *Structuralist Poetics* [Yapısalcı Şiirbilim] adlı eserinden alınan) gerçeğe benzeyişin bazı öğeleri aşağıdaki gibidir.

- a. Dünyayı – olmuş gibi kabul edilen şeyi gerçek olarak alan toplumsal olarak belli metin vardır. Örneğin, akıllara ve vücutlara sahip olmamız. Bu bir metinsel fenomendir. (“we have minds and bodies”den her terim, bu terimlerden çoğu arasındaki ilişkiler ve onlarla kastettiğimiz şey, gerçekten kültürel olarak özel varsayımlardır.)
- b. Kültürün bir parçası olarak katılanlarla tanınan ve bundan dolayı tashih ve değişikliğe konu olan, fakat bununla birlikte ‘bir tür ‘tabiat’ olarak hizmet eden bilgiyi paylaşan genel kültür metni vardır. Bu, aksiyon, kıyafet, davranış vs.’nin tavsifinden elde edilen motif, karakter ve anlamı yorumladığımız düzeydir. “Jake smokinini ve tenis ayakkabılarını giydi” cümlesi, Jake’in bir yorumunu temin edecek veya onun kültürel kodu, bu durumda bir kıyafet kodunu niçin ihlal ettiğinin yorumunu dört gözle bekleyecektir. “Harry Esmeralda’nın resmine saatlerdir baktı” cümlesi, kültürel olarak kotlanmış bir ifadedir: Biz Harry’nin tutumunu vs okuyoruz. Kültürel kotları kaydederek ‘gerçeği’ ‘taklit ediyoruz’.
- c. Cinsiyet, özel olarak edebî ve sunî gerçeğe benzeyiş - gelenekleri - “yazılacak eserlerin farklı türlerini mümkün kılan gelenekleri oluşturan diziler vardır.

**Turning and turning in the widening gyre
The falcon cannot hear the falconer;
Things fall apart; The center cannot hold;
Mere anarchy is loosed upon the world**

Genişleyen dairede dönüyor dönüyor

Şahin, şahin avcısını duyamaz;

Her şey parçalanıyor; Merkez tutamaz;

Dünyada yalnız anarşi kayboluyor

Dizeleri belirli okuma geleneklerini gerektirir. Dickens'daki bir paragraf parçası olarak onu okursak, onlar daha az anamlanacaktır. Bir edebiyatın geleneği metni bir araya getiren bir şahsiyet olmasıdır, yani o, yorumlanan ve tanımlanan bilinci biraz organize etmekten kaynaklanır. Cinsiyet, başka bir gelenektir: her bir tür kabul edilebilir olarak belirli aksiyon türlerini planlar ve ötekileri kapsar.

- d. Metnin açıkça atıfta bulunduğu ve kendi otoritesini güçlendirmek için doğrudan yukarıdaki türün gerçeğe benzeyişini gösterdiği yerde suniliğe karşı doğal tutum adı verilebilecek şey vardır. Örneğin, anlatıcı, onun niyetsel olarak bir hikâyenin geleneklerini ihlâl ettiğini, bunun onun geleneklere uygun yapıma yolu olmadığını, fakat biraz daha yüksek veya daha değerli amaca hizmet ettirme yolu olduğunu-çekiciliğin daha büyük doğallık veya daha yüksek bir anlaşılabilirlik için olduğunu iddia edebilir.
- e. Özel metinlerarasılığın karmaşık gerçeğe benzeyişi vardır. "Bir metin bir cinsin geleneklerine atıfta bulunduğu veya paradileştirdiği zaman, bir kimse, her iki karşıt terimin bizzat edebiyat temiyiyle birlikte bir arada tutabildiği yerde onu diğer yorumlama düzeyine taşıyarak yorumlar." – Örneğin bir kimse, bir eserin veya üslûbun veyahut da türün özel geleneklerini açıkladığı zaman parodi. İroni, bizi metnin gerçek-yapısının yüzeyinde alternatif bir olasılığı veya gerçeği varsaymaya mecbur eder. Bütün yüzey uyuşmazlıkları, 'metinsel' ve 'yorumlayıcı' gerçek arasındaki ilişkide olduğu yorum gibi bizzat bir yorumlama projesi düzeyinde anlamı kaydeder.

Kısaca, gerçeği taklit etmek, zamanın temsilcisi geleneklere göre gerçeği 'tanımlayan' (veya oluşturan) kotları temsil etmektir.

3. Okuma gelenekleri. Belirli geleneklere göre okuyoruz; sonuç olarak okumamız okuduğumuzun anlamını yaratır. Bu gelenekler iki tabakada gelir:

- a. Gerçeğin tutulduğu veya hayal edildiği yöntemi tanımlayan, devrin genel taklit sanat geleneğini içerecek metinlerde olan veya temsil edilecek olan gerçeği (kültürel olarak) nasıl düşünürüz ve,
- b. Örneğin, 'edebiyat' (ve genellikle 'sanat') gelenekleri,
  - a. Anlamın kuralı vasıtasıyla metnin anlamını genelleştirilebilirliğin en yüksek düzeyine yükseltebiliriz (ışıkla patlayan bir ağaç tabiatın veya Tanrı'nın gücünün bir figürü olabilir);
  - b. Figürlerin (mecaz-ı mürsel, istiare, 'semboller') fizikselden daha karmaşık veya 'daha yüksek' bir anlam düzeyinde birbiriyle anlamlı bir ilişkiye sahip olacağını farz etmemiz sayesinde figürel tutarlık geleneği;

- c. Metnin tüm ögelerinin metnin anlamına katkıda bulunduğunu farz etmemiz sayesinde tematik birlik geleneği. Bunlar hep okuma gelenekleridirler.

4. Gerçek şu ki, bazı eserleri yorumlamak zordur, bazıları onun çağdaşları için yorumlamak zordur, fakat daha sonraki okurlar için kolaydır, bazıları onun çağdaşlarının onları tam olarak anlaması için onlara nasıl okuduğumuzu bilmemizi gerektirir, bu gerçekler, okuma için protokol okuyucusuna ait olan edebî yeteneğinin varlığını gösterir. Bir kimse *The Waste Land* (Çorak Ülke) gibi modernist metinleri okuduğu zaman, onları nasıl okuyacağını öğrenmelidir. Gerçekten bir kimse, Blake'in *Songs of Innocence and Experience* (Masumiyetin ve Deneyimin Şarkıları)'ı, *Spenser'in The Faerie Queene* (Peri Kraliçe) vs.'yi nasıl okuyacağını öğrenmek zorundadır. Culler, şiir okumanın anlamları üretmenin bir kanun - idare süreci olduğunu belirtir; şiir tıka basa doldurulması gereken bir yapıyı teklif eder ve bundan dolayı bir kimse, birinin şiir okuma tecrübesinden elde ettiği bir biçimsel kurallar dizisinin rehber olduğu, hem daveti mümkün kıldığı hem de ona sınırları empoze ettiği bir şeye davet etmeye teşebbüs eder.

5. Yapısalcılık, okurun edebiyatı oluşturduğunu söyleyinceye kadar okura merkezlenmiştir, yani metni zihinde belirli gelenekler ve beklentilerle okur. Bazı Yapısalcılık-sonrasıcı teorisyenler, mesela Fish, okurun metni bütünüyle kendi yorumlayıcı topluluğunun okuma gelenekleri vasıtasıyla oluşturduğuna inanır.

6. Bizzat mesaja odaklanma kadar edebiliğin tespitinde Biçimciliğe katılırken, alıcıya, göndericiye veya mesajın göndergesel işlevine odaklanmaya karşıydı, Genette'in ifade ettiği gibi, Yapısalcılık, onun göndergesel mahiyetini mesaja, alıcıya ve kuşkusuz tüm göndericiye koyduğu gibi poetik işlevin yüreğinde çok anlamlılığa yer verir.

7. Yapısalcılık, türün öneminin, örneğin, tema, ciddilik düzeyi, dil kullanımının önemi vs için okuma gelenekleri hakkındaki konulara nasıl yaklaşılabileceği gibi temel kuralların altını çizer. "Farklı türler, durumların ve eylemlerin, psikolojik, ahlâkî ve estetik değerler tiplerinin farklı açıklamalarına yol açar." (Genette).

8. Edebiyatın bir kurum olduğu fikri diğer yapısalcı katkıdır; bu yaratma ve okumanın pek çok protokolü gerçekten bu kurumsal mahiyet ile kontrol edilir.

9. Yapısalcılık sayesinde edebiyat bir bütün olarak görülmüştür: Ne kadar eser varsa, iki ve ya iki bin fark etmez, o bir anlam ve gönderge sistemi olarak işlev görür. Bu suretle eser, bir kültür dilinin veya anlam sisteminin parolası, özel bir telaffuz şekli olur. Edebiyat bir sistem olduğu halde, edebiyat eseri özerk bir bütün değildir; benzeri şekilde bizzat edebiyat özerk değil, fakat kültürün daha geniş anlam yapılarının parçasıdır.

10. Edebiyatın bir okuma protokolü olduğu düşüncesini ele alan Culler'ın Yapısalcılığın avantajları hakkındaki düşüncelerine dayanan bazı hususlar aşağıdadır:

- a. Yapısalcılık, edebiyata göre başka yaklaşımlar var olduğu gibi, edebiyat okumanın daha sabit bir başlama noktasıdır. Çünkü edebîlik ve/veya kurgusallık metinde miras olduğunu göstermek zorunda değil, aksine onun okunma tarzını göstermek zorundadır. Örneğin, o, aynı cümlenin niçin onun görüldüğü türe bağlı farklı bir anlama sahip olduğunu açıklar, edebiyatın sınırlarının çağdan çağa nasıl değiştiğini açıklar, farklı anlam protokolleri verilen bir metnin farklı okumalarını barındırır ve açıklar – örneğin, bir kimse bir metni onun 'edebî' niteliklerinden dolayı veya onun

toplumsal ve ideolojik niteliklerinden dolayı okuyabilir ve bir metni karmaşık olarak da okuyabilir.

- b. Bir kimse kurumsal olarak, kotların ve uygulamaların vs. tutarlı ve ilişkili bir dizisi olarak edebiyatın takdirini kazanır, ayrıca okumanın yerleşik okuma olduğunu görür, yani onun belli bir baskın anlamı veya kotlar dizisi vardır. O edebiyatın ne zaman yazıldığını, bu kotlar altında nasıl yazılacağını takip eder (O, etki yaratmak için kotları kırar veya değiştirir, fakat bu yine de kotların bir işlevidir.)
- c. Sonuç olarak bir kimse edebî geleneklerin meydan okumalarına ve değişikliklerine daha açık olabilir.
- d. Bir kimse okuma ve yazmanın hem kotlanmış hem de geleneklere dayanmış olduğunu görünce, disiplinli bir tarzda 'taneye karşı' okuyabilir ve edebiyat okumalarını okuyabilir – okuma daha kendine dönüşlü bir süreç olabilir.

IV.Yapısalcı Analiz

Yapısalcılık bu kadar geniş kollarıyla kapsamlı bir teori olduğu gibi, yapısalcı analiz yapmanın farklı yolları olacaktır. Burada birkaç makul yaklaşım vardır.

1. Anlatıyı mümkün kılan ve onu işleten temel kotların incelemesi. Bu genellikle anlatıbilim (narratoloji) olarak bilinir ve sık sık bir anlatı grameri olarak kabul edilebilen şeyi üretir. Greimas, Barthes, Todorov ve diğerleri anlatının öğelerinin ve ilişkilerinin ne olduğunu araştırdılar. Bu, Barthes'in olayları çekirdekler (nuclei) ve katalizörler (catalyzers) ayrımı gibi bir şeye ve Cohen ve Shires'ten adapte edildiği gibi kısaca burada verilen onun beş anlatı kodunun resmen yürürlüğe konulmasına neden olur.

1. Proairetik— Dizi halindeki şeyler (olaylar); tanınabilir aksiyonlar ve etkileri.
2. Göstergesel—Gösterenlerin tanınabilir duygu değeri halkasını üretmek için diğer gösterenlere işaret ettiği alan. Genel anlamda, oluşacak anlamı mümkün kılan alan.
3. Yorumbilimsel—Hikâyenin bitişini belli süreyle erteleme, bitişe yönelik koşutluklar, yinelemeler vs.'yi oluşturma yolları dahil anlatı merak kodu.
4. Sembolik—Fark olarak anlamı işaret eder; anlamlarını yaratmak için kültürün kullandığı/harekete geçirdiği çiftler; elbette ayrı olan ve bağlanan çiftler.
5. Gönderge—Toplumu meydana getiren farklı bilgi gövdesine göndermede bulunur; gerçek kültürel bilgiye –tıp, hukuk, ahlak, psikoloji, felsefe, dine aracılık eden ve organize eden, popüler kültürün tüm kliklerini ve darbimesellerini koparan büyük toplumsal metin çeşidinden alıntı yaparak tanıdık gerçeği yaratır.
6. (C&S'nin ilavesi) diegetik – Onun etkili olarak nasıl anlam kazandığını belirten metnin anlatı geleneklerinin kodlanması olan anlatı.

2. Farklı yinelemeler sayesinde, örneğin söz sanatlarında olduğu gibi, metindeki anlamın oluşumunun incelenmesi. Hayden White Batılı tarih anlatısını söz sanatları (tropeler) teorisi yoluyla çözümler; Lodge istiare ve mecâz-ı mürselin sembolik ve realist metinlerin temelini nasıl aynı sırayla şekillendirecek gibi gözüküğünü gösterir.

3. Doğallaştırmanın, gerçek etkiler yaratma yolunun ve gerçeklik ve metinlerden çıkarılan anlam yoluyla çıkardığımız yolun incelemesi; ii)metinlerdeki anlam geleneklerinin incelenmesi olan taklidin, yani gerçeğin temsilinin incelenmesi.

4. Metinler karşıt yapılarıyla, özellikle yapılar şekil vererek ve toplumun merkezi ilgi ve hayal gücü yapılarını temsil ederek çift karşıtlıklarla incelenebilir.

5. Metinler kültür kotları ve geleneklerini temsil ettikleri takdirde incelenebilirler –Yazdıkları ve temsil ettikleri kültürlerin ve alt-kültürlerin anlam yapılarının anlaşılması yöntemi olarak metinleri okuyabiliriz.